

SİYASET REHBERİ

Guterres Çerçevesi

Ortak bilgi kaynakları

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

CYPRUS
DIALOGUE
FORUM

Bölüm

Guterres Çerçevesi

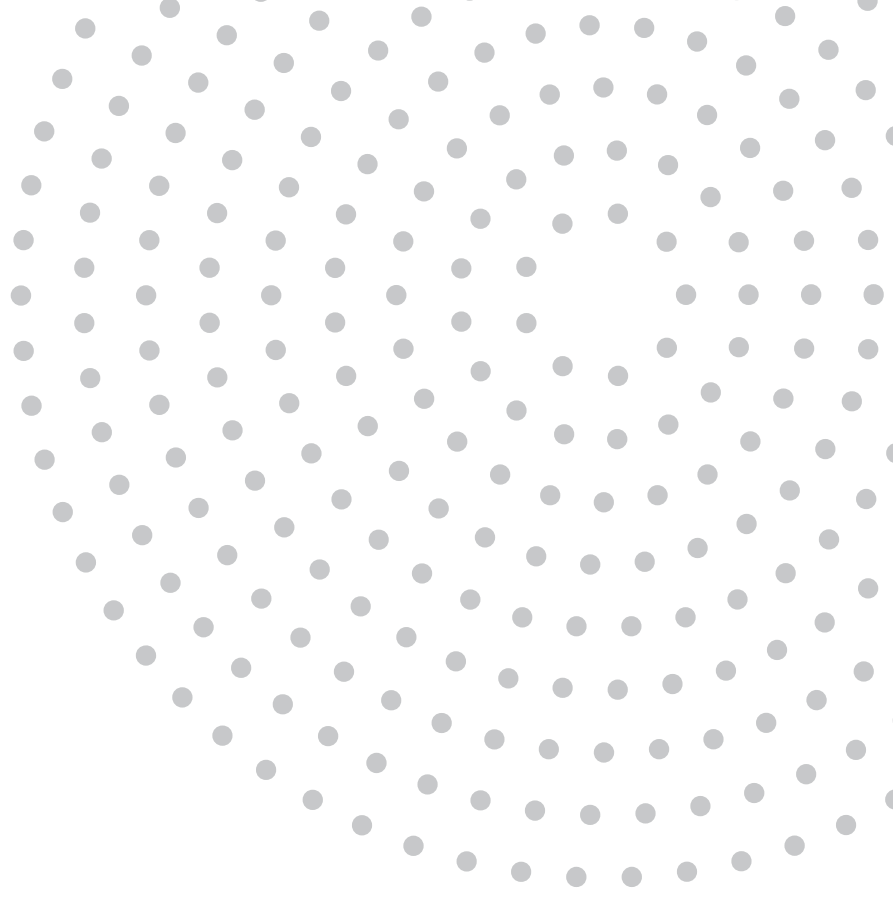
Stratejik Anlaşmanın Unsurları

BM Genel Sekreteri, 30 Haziran 2017'de Crans- Montana'da taraflara hala bir karara varılamamış olan altı önemli konunun eş zamanlı olarak çözülmesi için kapsamlı çözüme gidecek nihai paketin unsurları olarak bir 'çerçeve' sunmuştur. 30 Haziran ve 7 Temmuz tarihleri arasında taraflar bu altı bölümlük çerçeve üzerinden bir stratejik anlaşmaya varmak üzere müzakere etme girişiminde bulunmuşlar ancak nihayetinde bu konuda başarılı olamamışlardır. Bu çerçevenin (11 Şubat 2014 ve günümüze kadar sağlanan yakınlaşmalarla birlikte) gelecekteki müzakereler için zemin teşkil edeceği iki toplum lideri tarafından da 2019 yılında yeniden teyit edilmiştir. Her iki taraf da çerçeveyi farklı yorumluyor gibi görünse de, bu bilgi formunun amacı stratejik bir anlaşmanın bir kısmını oluşturmak üzere hala kararlaştırılması gereken unsurları ortaya koymaktır. Halka açık çeşitli belgeler ve açıklamalardan yararlanılarak hazırlanan aşağıdaki belge BMGS'nin önerdiği ve liderlerin 2019'da kabul ettikleri şekliyle stratejik anlaşmanın bir kısmını oluşturacak temel unsurları içermektedir.

Müzakerelerdeki İlerlemenin Haritalandırılması 2014-17

Bu bilgi notu, 2014-2017 müzakereler sürecinin ilerleyişini, anlaşmaları, yakınlaşmaları ve ayrılıkları kapsayan bölümler ve konuları içermektedir ve 2017 BM Genel Sekreteri raporuna dayanmaktadır.

Bu bilgi notu Kıbrıs Diyalog Formu'nun Ortak Bilgi Kaynakları Serisi'nin bir parçasıdır.

SİYASET REHBERİ

Stratejik Anlaşmanın Unsurları

Guterres Çerçevesi

GUTERRES ÇERÇEVESİ

Barış görüşmelerinin 7 Temmuz 2017’de çökmesinin ardından, BM Genel Sekreteri (BMGS) Antonio Guterres, yeni bir sürecin başarılı olabilmesi için, spesifik kilit konularda bir paket anlayışının benimsenmesi gerektiği önerisinde bulundu. Benzer bir paket anlayışı Crans Montana’daki tartışmalara da rehberlik etmişti.

Eylül 2017’de Kıbrıs’taki İyi Niyet Misyonu ile ilgili raporunda BM Genel Sekreteri: “Gelecekte anlaşma, açıkta kalan kilit konular üzerinde, kapsamlı çözümün temelini oluşturacak stratejik bir düzeyde aranmalıdır. Stratejik anlaşmanın yapılmasının ardından detaylar teknik düzeyde belirlenmelidir. Stratejik düzeyde erken bir anlaşma, her iki tarafa da, bütünlüklü çözümün her iki toplum için kilit öneme sahip unsurları içereceği konusunda ihtiyaç duydukları teminatı sağlamış olur ve böylece geriye kalan teknik detayların tamamlanması için itici bir güç teşkil eder” diye yazdı.

Genel Sekreter, 30 Haziran 2017’de Crans-Montana’da taraflara açıkta kalan altı büyük konunun kapsamlı çözüme gidebilecek nihai bir paketin unsurları olarak aynı anda çözümlenmesi için bir “çerçeve” sundu.

30 Haziran - 7 Temmuz arasında taraflar altı temel başlıktan oluşan çerçeve temelinde stratejik bir anlaşmaya varmak için müzakere ettiler ama sonuçta başarısız oldular.

Çerçevenin, o zamandan beridir halk arasında dolaşan birçok farklı “versiyonunun,” o yoğun yedi gün boyunca devam eden müzakerelerin farklı aşamalarını temsil ettiğine inanılmaktadır.

İki tarafın kamuoyu önünde kabul ettiği çerçeve “versiyonundan” bağımsız olarak, bu bilgi formunun amacı, üzerinde hala anlaşılmamış olan ve stratejik anlaşmanın bir parçasını oluşturacak olan unsurları ortaya koymaktır. Bu çalışma, kamuoyunda mevcut olan farklı belge ve açıklamalardan yola çıkarak, BMGS tarafından önerilen stratejik anlaşmanın parçasını oluşturacak kilit konuları haritalandırır.

Tablo, aşağıda belirtilen kaynaklar kullanılarak derlenmiştir:

- (1) BM Genel Sekreteri’nin Eylül 2017 tarihli ve Kıbrıs barış sürecinin son iki yılını içeren raporu;
- (2) Farklı medya organlarında çıkan ve 30 Haziran 2017’de taraflara verilen çerçevenin özeti olduğu belirtilen ‘Guterres Çerçevesi’ versiyonu;
- (3) Nikos Anastasiadis’in 10 Temmuz 2017 tarihinde düzenlediği basın konferansında açıklanan (resmi olmayan çeviriyle) ‘Guterres Çerçevesi’ versiyonu;
- (4) Mustafa Akıncı’nın 3 Mayıs 2018 tarihinde yaptığı ‘Guterres Çerçevesi’ ile ilgili açıklamaları.

KİLİT KONULAR

STRATEJİK ANLAŞMANIN UNSURLARI BMGS RAPORU (1)

GUTERRES ÇERÇEVESİ BASINA SIZAN (2)

GUTERRES ÇERÇEVESİ ANASTASIADES'İN YORUMLARI (3)

GUTERRES ÇERÇEVESİ AKINCI'NIN YORUMLARI (4)

Güvenlik ve Garantiler

Güvenlikle İlgili İlkeler

Her iki toplumun da endişelerine cevap veren karşılıklı kabul edilebilir çözümlere olan ihtiyacın altı çizilmiştir;

Kapsayıcı ilke, bir toplumun güvenliğinin, diğer toplumun güvenliği pahasına olamayacağıdır;

Öngörülen çözümlerin her iki toplumun geleneksel güvenlik endişelerini karşılaması, aynı zamanda gelecek için bir güvenlik vizyonu oluşturması gerekmektedir.

Müdahale Hakkı

Mevcut garanti sistemi, özellikle de Garanti Antlaşmasının tek yanlı müdahale hakkını içeren IV. maddesi “sürdürülebilir değildir”.

Güvenlik Kavramı

Kıbrıs için yeni bir güvenlik sistemine ve şu anki garantörlerin de rol alacağı güvenilir bir çözümün uygulamasını izleme çerçevesine ihtiyaç vardır.

(Crans-Montana’daki) katılımcılar anlaşmanın iç konularında her iki toplumu da tatmin eden çözümlere ulaşılacağı varsayımı ile bir güvenlik kavramı oluşturmak konusunda önemli ilerleme sağlamıştır.

Uygulama Çerçevesi

6 Temmuz 2017 tarihindeki akşam yemeğinde BMGS, taraflara, üzerinde düşünmeleri için, uygulamayı izleme mekanizması konusunda bir non-paper sunmuştur.

İlkeler

Güvenlik sistemi her iki toplumun da birleşik bir Kıbrıs’ta güvende hissetmesini sağlamalıdır. Bir tarafın güvenliği diğer tarafın güvenliği pahasına olmamalıdır.

Müdahale Hakkı

BMGS müdahale hakkının devam edeceği bir sistemin sürdürülebilir olmadığı düşüncesini ortaya koydu.

Uygulamayı İzleme Mekanizmaları

Garanti Antlaşmasının kapsadığı alanların yerini, iki tarafça üzerinde mutabık kalınan ve çeşitli boyutları içeren, uygulamayı izleme mekanizmaları alabilir. Bunların bazılarına garantör güçler de dahil olabilir.

Güvenlik Kavramı

İhtiyacımızın, eski güvenlik rejiminin devamı değil, yeni bir güvenlik rejimi olduğunu kabul etmemiz gerekmektedir.

Müdahale Hakkı

Tek taraflı müdahale hakkının ve Garanti Antlaşmasının sona ermesi gerektiğini düşünmekteyim.

Güvenlik Sistemi & Uygulamayı İzleme Mekanizmaları

Mevcut durumun yerini, Kıbrıs’ın bütününe ve her iki toplumdaki tüm Kıbrıslıların güvende hissedeceği, uluslararası bir boyutu da olan (BM/çok uluslu – uluslararası çerçeve/dost ülkeler) güçlü uygulama ve gözetim mekanizmaları içeren sağlam bir güvence sistemi alacaktır. Mevcut garantör güçler hem uygulamayı hem de kendi kendilerinin denetlemesini yapamaz.

İlkeler

Bir tarafın güvenliğinin diğer tarafın güvenliğine tehdit teşkil etmeyeceği bir düzenlemenin yapılmasından bahseder.

Müdahale Hakkı

Çerçeve, garantörlerin tek yanlı müdahale hakkının sürdürülebilir olmadığını söylemektedir. Bu hakkın birinci günden ortadan kalkması gerektiğini söylememektedir.

Kıbrıslı Rumların iddiasının aksine, çerçeve ‘sıfır asker, sıfır garantiden bahsetmemektedir.

Güvenlik Kavramı & Uygulama Mekanizmaları

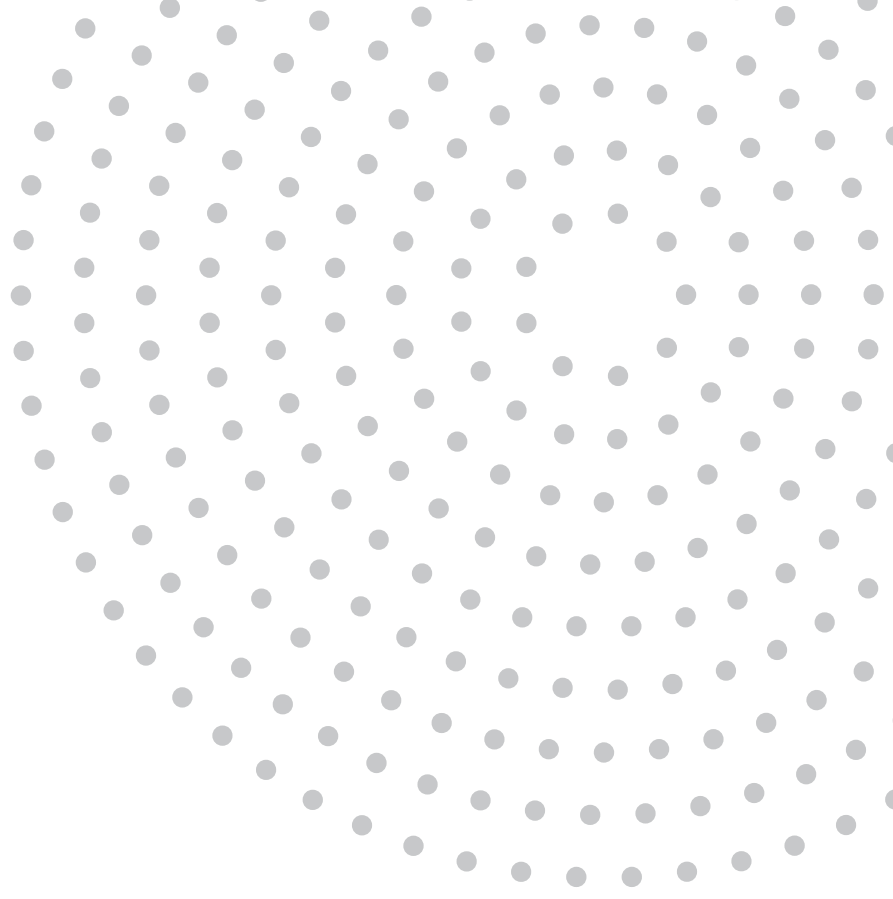
Çerçeve tarafların üzerinde anlaşacağı yeni bir güvenlik düzenlemesi öngörmektedir. Her iki tarafın da kabul edeceği ve garantör ülkeleri de içerecek mekanizmalardan bahsetmektedir.

KİLİT KONULAR	STRATEJİK ANLAŞMANIN UNSURLARI BMGS RAPORU (1)	GUTERRES ÇERÇEVESİ BASINA SIZAN (2)	GUTERRES ÇERÇEVESİ ANASTASIADES'İN YORUMLARI (3)	GUTERRES ÇERÇEVESİ AKINCI'NIN YORUMLARI (4)
Güvenlik ve Askerler	Askerler Kıbrıs'taki Yunan ve Türk askeri varlığı ile ilgili, asker konusunda açıkta kalan herhangi bir konunun üç garantör gücün Başbakanlarının katılımı ile en yüksek seviyede görüşülmesine karar verilmiştir.	Askerler Asker konusu Garanti Antlaşmasından farklı bir konudur ve farklı bir formatta ele alınmalıdır. Asker ile ilgili konular üzerinde (sayı, çekilmenin söz konusu olup olmayacağı ve zamanı, takvim, vs.) doğru zaman geldiğinde en üst düzeyde anlaşmaya varılacaktır.	Askerler Anlaşmanın uygulamaya girdiği birinci günden hızlı bir azalma olmalıdır. Akabinde kuvvet sayısı 1960 düzeylerine indirilmelidir. Aynı zamanda, geri çekilmeleri ile ilgili bir takvim ve gözleme mekanizmaları üzerinde anlaşmaya varılmalıdır. Sona erme hükmüne karşı gözden geçirme hükmü üç garantör gücün Başbakanlarının katılımı ile tartışılmalıdır.	Askerler Çerçeve 'sıfır asker, sıfır garantiden bahsetmemektedir. Asker çekilmesi ile ilgili takvim ve şartlarla ilgili kararlar daha üst düzeyde verilmelidir – belki Başbakanların katılımıyla.
Toprak	Toprak Yüzdelikleri Mont Pelerin 1'de liderler önemli bir ilerleme sağlayarak, toprak düzenlemeleri sonucunda kurucu devletlere ait olacak toprak yüzdelikleri ile ilgili bir aralıkta anlaştı. Haritalar ve İç İdari Sınırlar Cenevre'de iki lider birbirlerine tercih ettikleri iç idari sınırları içeren haritaları sundu. Her iki taraf da sırasıyla kendi haritasını sunduktan sonra daha ileri bir tartışma yapılmadı. BMGS'nin Crans-Montana'da gerçekleştirdiği ikili görüşmelerde toprak düzenlemeleri ile ilgili bir anlaşma erişilebilir görünmekteydi. Ancak konu sadece nihai bir paketin bir parçası olarak tamamlanabilirdi.	Haritalar ve İç Sınırlar Kıbrıs Türk tarafının sunduğu haritanın, Kıbrıslı Rumların belli yerlerle ilgili endişelerini giderecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.	Haritalar ve İç Sınırlar Toprak düzenlemelerinin Kıbrıs Rum tarafının dile getirdiği endişelere cevap verecek şekilde yapılması gerekmektedir.	Haritalar ve İç Sınırlar Çerçevede öngörülen harita Kıbrıs Türk tarafınca sunulan haritadır. BMGS Kıbrıs Türk tarafına, Kıbrıs Rum tarafının endişelerini karşılayacak şekilde bazı ek düzenlemeler yapılmasının mümkün olup olmadığını sormuştur. Kıbrıs Türk tarafı buna cevaben, "Toprak konusunu sonuçlandırmak için Kıbrıs Türk tarafının haritasında ek düzenlemeler yapmak mümkündür" demiştir.

KİLİT KONULAR	STRATEJİK ANLAŞMANIN UNSURLARI BMGS RAPORU (1)	GUTERRES ÇERÇEVESİ BASINA SIZAN (2)	GUTERRES ÇERÇEVESİ ANASTASIADES'İN YORUMLARI (3)	GUTERRES ÇERÇEVESİ AKINCI'NIN YORUMLARI (4)
Mülkiyet	Mülkiyet Rejimi Mülkiyet ile ilgili olarak, taraflar prensipte iki ayrı mülkiyet rejimi üzerinde anlaşmışlardır. Geriye bazı detaylar kalmıştır. Toprak düzenlemelerine tabi olmayan yerlerde mülkiyet rejimi, mevcut kullanıcıdan yana ağır basarken, toprak düzenlemelerine tabi olan yerlerde mülkiyet rejimi, mülkünden edilen sahiplerden yana ağır basacaktır. Kapsayıcı bir mülkiyet anlaşması çerçevesi açısından açıkta kalan çok az konu kalmıştır. Mülkiyet Rejimleri için Kriterler Her bir rejimde uygulanacak olan kesin kriterle ilgili çeşitli detaylar açıkta kalmıştır. Mülkiyet ile ilgili İlkeler Müzakerelerin son aylarında daha yavaş da olsa, adilane tazmin ve haksız kazancın telafisi de dahil, ilkeler üzerinde ilerleme sağlanmıştır.	Mülkiyet Rejimi İki mülkiyet rejimi; Toprak düzenlemelerine tabi olan ve olmayan bölgeler için; Toprak düzenlemelerine tabi olan yerlerde rejim, mülkünden edilen sahiplerden yana ağır basacak şekilde düzenlenecek; toprak düzenlemelerine tabi olmayan yerlerde rejim, şu anki kullanıcıdan yana ağır basacak şekilde düzenlenecek. Spesifik unsurlar üzerinde daha ileri tartışmalar yapılacak.	Mülkiyet Rejimi Dikkate alınması gereken iki ilke vardır: toprak düzenlemelerine tabi olan bölgelerde öncelik mülkünden edilmiş sahiplere verilmelidir, ancak mutlak şekilde değil; geriye kalan yerlerde öncelik mevcut kullanıcıya verilecektir, ancak mutlak şekilde değil. Spesifik unsurlar üzerinde daha ileri tartışmalar yapılacak.	Mülkiyet Rejimi Çerçeve iki mülkiyet rejiminden bahsetmektedir. Güneyde kalacak topraklarda önceki mülk sahiplerinin haklarını, kuzeyde kalacak topraklarda mevcut kullanıcının haklarını koruyacak bir sistemin kurulmasını öngörmektedir.
Eşdeğer Muamele	Eşdeğer Muamele (Bu, bir çözüm sonrasında Türk vatandaşlarına, Kıbrıs'ta, Avrupa Birliği vatandaşları olarak Yunan vatandaşlarına yapılan muameleye eşdeğer bir muamele yapılıp yapılmayacağı ile ilgilidir): Kişilerin serbest dolaşımı ile ilgili ilkelerden ziyade bazı detaylarda bir takım anlaşmazlıklar devam etmiştir. Müzakerelerde yer alan Avrupa Komisyonu yetkilileri anlaşmazlıkları, sınırlı ve pratik çözümlerle aşılabilecek anlaşmazlıklar olarak tarif etmiştir.	Eşdeğer Muamele Malların serbest dolaşımı (gümrük birliği & birincil tarımsal ürünler ile ilgili bir kota üzerinde anlaşılacak), hizmetler ve sermayede sorun yoktur. Kişilerin Serbest Dolaşımı Rejim, turistlerin, öğrencilerin ve mevsimsel işçilerin girişine izin verecek. Daimi ikametgah isteyenler söz konusu olduğunda Kıbrıs'taki Yunan ve Türk vatandaşlarına eşdeğer muamele yapılacak.	Türk Vatandaşlarına Yapılacak Muamele Türk vatandaşlarının daimi ikameti ile ilgili olarak, daimi ikametgahı alan Yunan vatandaşlarına eşdeğer bir kota getirilecek. Öğrenciler, turistler ve mevsimsel işçiler, kotaya dahil edilmeyecek. Daimi ikametinin uygulanması konusunda eşdeğer muamelenin ne olacağı konusunda daha ileri tartışma gerekmektedir.	Eşdeğer Muamele Türk ve Yunan vatandaşları ile ilgili olarak, çerçeve, daimi ikamet ile ilgili adil ve eşdeğer bir muamele öngörmektedir. Çerçeve dörde bir (4:1) oranından bahsedilmemektedir. Ne böyle bir öneri, nede böyle bir sayısal teklif vardır.

KİLİT KONULAR	STRATEJİK ANLAŞMANIN UNSURLARI BMGS RAPORU (1)	GUTERRES ÇERÇEVESİ BASINA SIZAN (2)	GUTERRES ÇERÇEVESİ ANASTASIADES'İN YORUMLARI (3)	GUTERRES ÇERÇEVESİ AKINCI'NIN YORUMLARI (4)
Yönetim ve Güç Paylaşımı	Federal Yürütme Yönetim ve güç paylaşımı başlığı altında açıkta kalan esas konular arasında dönüşümlü başkanlığın olup olmayacağı vardı. Crans-Montana'daki Konferansın sonunda taraflar federal yürütme konusunda neredeyse tam bir anlaşmaya varmışlardı. Etkin Katılım Yönetim ve güç paylaşımı başlığı altında üzerinde tam uzlaşşı sağlanamayan konular arasında etkin katılım konusu vardı. Bu konuda tamamlanamayan konular, daha da spesifik olarak, düşük düzeydeki federal yapı ve kurumların oluşumu ve onların karar-alma mekanizmalarıydı. Crans-Montana'daki Konferansın sonunda taraflar federal yürütme konusunda neredeyse tam bir anlaşmaya varmışlardı.	Federal Yürütme 2:1 oranı ile dönüşümlü Başkanlık. Etkin Katılım Toplumlar için hayati öneme sahip durumlarda/ tıkanıklıkların aşılması mekanizması ile birlikte bir olumlu oyun aranacağı salt çoğunluk.	Federal Yürütme Kıbrıs Türk tarafının dönüşümlü başkanlık talebi de dahil olmak üzere güç-paylaşımı ile ilgili diğer açıkta kalan konular tartışılmalıdır. Etkin Katılım Bu konu, bir olumlu oy ile bağlantılı olarak (ne zamanlar, hangi şartlar altında ve ilgili tıkanıklıkların aşılması mekanizmalarının ne olacağı) daha ileri derecede tartışılmalıdır.	Federal Yürütme Çerçeve net şekilde 2:1oranı ile temel unsurlardan biri olan dönüşümlü başkanlıktan bahsetmektedir. Etkin Katılım Çerçevde net şekilde ortaya konan unsurlardan bir diğeri de Kıbrıslı Türklerin karar alma mekanizmalarına etkin katılımı ve uygulanacak tıkanıklıkların aşılması mekanizması ile birlikte her bir toplumdan 1 olumlu oyun aranması noktasıdır.

1. BMGS'nin Kıbrıs'taki iyi niyet misyonu ile ilgili raporu, S/2017/814, 28 Eylül 2017.
2. Serbest gazeteci Esra Aygün tarafından 31 Mart 2018'de internette ve Dionysis Dionysiou tarafından 6 Mayıs 2018'de Politis gazetesinde yayınlanan ve diğer medya organlarında da geniş şekilde yer bulduğu haliyle Guterres Çerçevesi.
3. Nikos Anastasiadis tarafından televizyonda yayınlanan 10 Temmuz 2017 tarihli basın konferansında sunulan ve medya kaynaklarında geniş şekilde yer alan Guterres Çerçevesi.
4. Mustafa Akıncı'nın 3 Mayıs 2018 tarihinde medyada çıkan Guterres Çerçevesi ile ilgili yorumları.

SİYASET REHBERİ

Müzakerelerdeki İlerlemenin Haritalandırılması 2014-17

Guterres Çerçevesi

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2014-2017

Müzakereler.

Anastasiades-Eroğlu

ANLAŞMALAR, YAKINLAŞMAYA YAKIN DURUMLAR, HALEN UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ KONULAR VE AYRILIKLAR HARİTASI*

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA YAKIN DURUMLAR

HENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ DURUMLAR VEYA AYRILIKLAR

Müzakere Süreci

Müzakere Prensipleri ve Usulleri

Tüm konular birbirleriyle bağlantılı olarak müzakere edilir.

BM Genel Sekreteri'nin spesifik kilit konularda paket bir yaklaşım izlenmesi önerisi.

Her konuda uzlaşıncaya kadar hiçbir konuda uzlaşılmış olunmaz.

Kapsamlı çözümün temelini oluşturacak halen uzlaşılmamış kilit konularda stratejik düzeyde bir anlaşma sağlamaya çalışılmalı ve stratejik uzlaşıya varılmasının ardından ayrıntılar teknik düzeyde belirlenmelidir. Stratejik düzeyde erken bir uzlaşıya varılması genel çözümün her toplum için kilit önem arz eden unsurları da içereceğine dair ihtiyaç duyduğu güvenceyi de sağlayacak ve kalan teknik detayların tamamlanması için itici güç olacaktır.

* (15 Mayıs 2015 - 11 Ağustos 2017) BM Genel Sekreteri'nin S/2017/814 sayılı Kıbrıs İyi Niyet Misyonu raporuna dayanmaktadır.

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLARAB Konuları/
İşleri

Prensipier

Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan prensiplere adanın bütününde saygı duyulacağına dair uzlaş.

Taraflar bir çözümün iki toplumlu ve iki bölgeli parametrelerini güvence altına alırken geçmiş i telaf i etmek amacıyla Avrupa içtiihadından ve birleşik bir gelecek kurmak için de Avrupa normları ve prensiplerinden yararlanmışlardır.

Yurttaşlık
Hakları

Ada üzerinde nerede ikamet ettiklerine bakılmaksızın tüm yurttaşların haklarına saygı duyulacağına dair hükümler üzerinde uzlaş i sağlanmıştır.

Derogasyonlar ve
Birincil Hukuk

Uzlaş i sağlanamamış konular sadece daimi derogasyonlar ve birincil hukuk ile ilgiliydi.

Karar Alma

Gelecekteki birleşik Kıbrıs'ın, Avrupa Birliği kurumları nezdindeki ortak pozisyonları nasıl belirleyeceği.

Yapılar

Avrupa Birliği İşleri Ortak Komitesi'nin yapısı ve ihlal prosedürleri ile diğer iç prosedürler hakkındaki sorular.

Denk Muamele

Denk muamele, bu bir çözüm anlaşmasının ardından Kıbrıs'ta Yunan vatandaşlarının Avrupa Birliği vatandaşı olmaları nedeniyle gördükleri denk muamelenin Türk vatandaşlarına da gösterilip gösterilmeyeceğiyle ilgilidir. Kişilerin serbest dolaşımı konusunda bazı farklılıklar söz konusudur. Bu prensiplerden ziyade ayrıntılarla ilgilidir. Müzakerelerdeki Avrupa Komisyonu yetkilileri bu konudaki farklılıkların sınırlı ve pratik çözümlerle giderilebilmesini mümkün olarak nitelendirmişlerdir.

2012

2013

2014

2015

2016

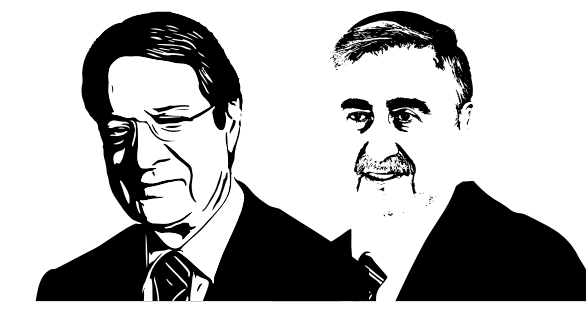
2017

2018

2019

Anastasiades-Eroğlu

Anastasiades-Akinci

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA YAKIN DURUMLAR

HENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ DURUMLAR VEYA AYRILIKLAR

Yönetim ve Güç Paylaşımı

Prensipier

Siyasi eşitliğe dayanan iki bölge, iki toplumlu federasyonun çerçevesi iyi bilinmekteydi ve büyük ölçüde uzlaşılmıştı.

İşlevler, Oluşum ve Karar Alma Süreçleri

Federal yasama meclisi ve federal yargının yanı sıra bağımsız yetkililer ve federal kamu görevinde de yakınlaşma dahil federal devletin ana kurumlarının tıkanıklık açma mekanizmalarıyla birlikte işlevler, oluşum ve karar alma prosedürlerine dair görüşler.

Yetkiler, İşbirliği ve Koordinasyon

Yetkiler, İşbirliği ve Koordinasyon: Federal yetkiler, federal devlet ile kurucu devletler arasındaki işbirliği ve koordinasyonun yanı sıra bir çözümün başında özellikle kimlerin gelecekteki birleşik Kıbrıs'ın vatandaşı olacağı olmak üzere vatandaşlıkla ilgili konular büyük ölçüde uzlaşılmıştı.

Yurttaşlık Kriterleri

İleride vatandaşlık alınmasına dair kriterlerde de büyük ölçüde uzlaşılmıştı. İç vatandaşlık verilmesine dair kriterlerle ilgili görüşlerde de 11 Şubat 2014 Ortak Açıklamasında belirlendiği gibi yakınlaşma sağlanmıştı. Gelecekteki birleşik Kıbrıs'ta medeni ve siyasi haklardan yararlanılması dahil diğer kilit unsurlarla olan bağlantılarıyla önem arz eden ve sıklıkla hassas bir konu olan vatandaşlık konusu halen kararlaştırılacak bazı ayrıntılar hariç neredeyse bütünüyle sonuçlandırılmıştı.

Federal Yürütme

Halen uzlaşılmamış konulardan bir tanesi de dönüşümlü başkanlık olup olmayacağıyla ilgiliydi. Taraflar aslında Crans Montana Konferansının sonunda tam uzlaşya varmışlardı.

Etkin Katılım

Etkin Katılım hakkındaki temel uzlaşılmamış konular arasında belirli alt seviye federal kurum ve kuruluşların oluşumu ve karar alma süreçleri yer alıyordu. Taraflar aslında Crans Montana Konferansının sonunda tam uzlaşya varmışlardı.

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLAR

Ekonomi

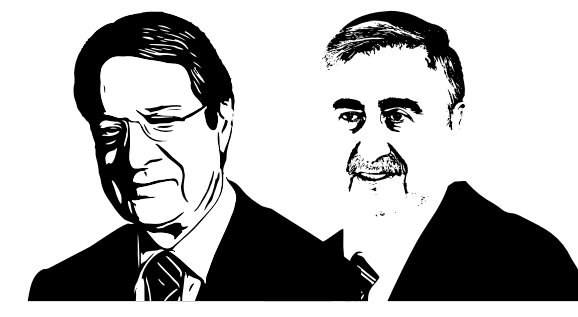

Anastasiades-Eroğlu

**Prensipier,
Politikalar,
Kurumlar, Yapısal
Reformlar
ve Ekonomik
Yakınlaşma**

Taraflar çözüm sonrası Kıbrıs'ın ekonomisine yön verecek temel prensipler, politikalar ve kurumların birçoğunda, aşağıdakiler dahil olmak üzere, uzlaştılar.

- Mali federalizm
- Büyümeyi destekleyen yapısal reformlar
- İki toplum arasında ekonomik yakınlaşma
- Bakanlıklar, merkez bankası ve diğer düzenleme kurumları
- Gelir tahsisatı, vergilendirme ve kamu borcu
- Garantiler ve devlet yardımı
- Para politikası

Anastasiades-Akinci

**Karar Alma
Süreçleri**

Basitleştirilmiş ve etkili karar alma süreçleriyle mali federalizm prensipleri dengelenmeye çalışılmıştır.

**İşbirliği Anlaşması
ve İç Kontrol**

Adada yakın geçmişte yaşanan ekonomik ve mali çalkantılar nedeniyle taraflar federal devlet, kurucu devletler ve onların alt kurumları için mali disiplini zorunlu kılan bir işbirliği anlaşmasını müzakere ettiler.

**Yönetimle ilgili
Konular, Uygulama
ve Geçiş**

Ekonomi başlığı altında henüz uzlaşılmamış konular çoğunlukla yönetim ya da uygulama ve geçiş ile ilgiliydi.

**Bir Çözümün
Ekonomik
Boyutlarının
Uygulanması**

Birleşik federal Kıbrıs için genel ekonomik çerçeve büyük ölçüde kararlaştırılmış olsa da , çözümün ekonomik unsurlarının uygulanmasına dair hazırlıklar yavaş ilerledi. Büyük ölçüde teknik bir çalışma olması gereken Uygulama Planlama çalışması zaman içinde politize edildi.

2012

2013

2014

2015

2016

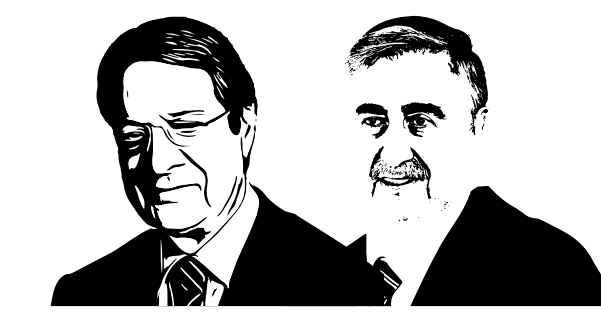
2017

2018

2019

Anastasiades-Eroğlu

Anastasiades-Akıncı

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLAR

Mülkiyet

Mülkiyet Hakkı
ve Kullanımı

Bu başlık altındaki ilk kilit karar liderlerin bireylerin mülkiyet haklarına saygı duyulacağını ve bu hakkın düzenlenmesine dair alternatiflerin söz konusu olacağını açıkladıkları 27 Temmuz 2015 tarihinde alındı.

Çözüm
Yolları

Liderler aynı zamanda yerinden edilmiş mal sahiplerinin ve mevcut kullanıcıların tazminat, takas ve iade dahil olmak üzere etkilenen mülkiyetle ilgili taleplerine dair çeşitli seçeneklere sahip olacakları ve bunların kararlaştırılacak kriterlere tabi olacağı konusunda uzlaştılar.

Yargı
Mekanizmaları

Mülkiyet Komisyonu ve Mülkiyet Mahkemesi gibi özel olarak kurulması gereken yargı mekanizmaları da dahil olmak üzere mülkiyet konusunda ilerleme kaydedildi.

Prensipier

Müzakerelerin son aylarında daha yavaş bir hızda olsa da, adil tazminatın kuralları ve haksız zenginleşmenin ne şekilde önleneceği dahil prensiplerde ilerleme kaydedildi.

Mülkiyet Rejimleri

Bazı ayrıntılar kalmış olsa da taraflar mülkiyet konusunda iki ayrı mülkiyet rejimi konusunda prensipte anlaştılar. Toprak düzenlemesine tabi olmayacak bölgelerde mevcut kullanıcılar tarafı ağır basan ve toprak düzenlemesi yapılacak bölgelerde malından edilmiş kişiler tarafı ağır basan bir mülkiyet rejimi. Genel bir mülkiyet çözüm çerçevesi konusunda uzlaşılmamış konular çok sınırlıydı.

Mülkiyet
Rejimlerinin
Kriterleri

Bu iki rejimin her birinde geçerli olacak tam kriterlere dair ayrıntılar henüz kararlaştırılmamıştı.

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLAR

Toprak

Kurucu Devletlerin
Toprak Yüzdeleri

Toprak düzenlemeleri neticesinde kurucu devletlerin sahip olacakları toprak yüzdelerine dair bir aralık üzerinde anlaşılan liderler önemli bir ilerleme kaydettiler.

Haritalar
ve İç İdari
Sınırlar

İki lider Cenevre'de iç idari sınırlarla ilgili tercih ettikleri haritaları birbirleriyle paylaştılar. Tarafların kendi haritalarını Cenevre'de sunmalarının ardından herhangi bir tartışma yapılmadı. GS'nin Crans Montana'daki ikili toplantıları sırasında toprak düzenlemesiyle ilgili bir anlaşmanın mümkün olduğu anlaşıldı. Ancak bu konu nihai paketin bir parçası olarak neticelendirilebilecek.

Güvenlik ve
GarantilerGüvenlik ile
İlgili Prensipler

Güvenlik ile ilgili Prensipler:

- Her iki toplumun da endişelerine karşılık verecek, karşılıklı olarak kabul edilebilir çözümlere ihtiyaç duyulduğuna vurgu yapıldı.
- Bir toplumun güvenliğinin diğer toplumun güvenliği pahasına olmaması genel prensibi benimsendi.
- Öngörülecek çözümlerin bir yandan gelecek için bir güvenlik vizyonu geliştirirken, bir yandan da her iki toplumun da geleneksel güvelik korkularına karşılık vermesi gerekmektedir.

Müdahale Hakkı

BM Genel Sekreteri, Garantiler Anlaşmasının tek taraflı müdahale hakkını içeren dördüncü maddesinin "sürdürülebilir olmadığına" işaret etti.

Günvelik Kavramı

Genel Sekreter, Kıbrıs için yeni bir güvenlik sistemine ve mevcut garantörlerin bir rol üstleneceği anlaşmanın uygulanmasının izlenmesine dair güvenilir bir çerçeveye ihtiyaç duyulduğuna işaret etti.

Asker

Kıbrıs'ta Yunan ve Türk askerlerinin varlığı konusunda, askerlerle ilgili henüz uzlaşılmamış konuların üç garantör devletin Başbakanlarının da bulunduğu en üst siyasi düzeyde ele alınmasının en iyisi olacağı kararlaştırıldı.

2012

2013

2014

2015

2016

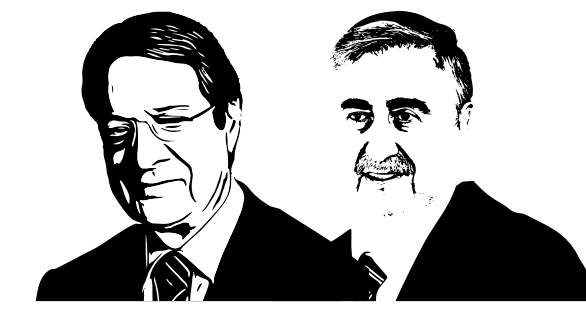
2017

2018

2019

Anastasiades-Eroğlu

Anastasiades-Akıncı

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLARUygulama ve
Geçiş için
HazırlıklarUygulama ve
Geçiş için Teknik
Öncelik Alanları

29 Ocak 2016 tarihindeki ortak toplantı sırasında olası bir çözüm anlaşması konusunda liderler dört öncelik alanında özlü müzakerelerin yanı sıra teknik hazırlıkların da yapılması taahhüdünde bulundular:

- Federal anayasanın hazırlanması,
- Gelecekteki Kıbrıs Türk kurucu devletinde Avrupa Birliği topluluk müktesebatının uygulanması için teknik hazırlıklar
- Çözümün ekonomik unsurları konusunda uluslararası finansal kuruluşlarla devam eden çalışmalar
- Uygulama için planlama.

Teknik öncelik alanlarının birkaçında ilerleme kaydedilse de diğer alanlardaki ilerleme yavaş oldu ya da hiç sağlanamadı

- Önerilen anayasa yazımı çalışma grubu görüşmeye başlamadı.
- Müzakerelerde sağlanan yakınlaşmaların anayasa metninde bir araya getirilmemesi belirsizlikler yarattı ve diğer yasa çalışmaları alanlarında tam hazırlık yapılmasına olanak vermedi.
- Benzer şekilde çözümün uygulanmasına dair planlama çalışmaları liderler ve müzakereciler düzeyinde birkaç toplantıdan ve konuyla ilgili ilk pozisyon belgelerinin paylaşılmasından öteye gitmedi.
- Esasen statüko ve adanın süregelen bölünmüşlüğü nedeniyle iki toplumun belirli konularda birlikte çalışmaya alışkın olmaması bazı zorluklara yol açtı.

Güven İnşası

Güven Yaratıcı
Önlemler ve
Uygulanması

15 Mayıs 2015 tarihinde ortak kararlılıklarının bir işareti olarak liderler iki topluma karşılıklı faydası olacak bir dizi güven yaratıcı önlem üzerinde anlaştı. Geçen iki yıl içinde özellikle mayınların temizlenmesi, vize gerekliliklerinin kaldırılması ve Kayıp Şahıslar Komitesi için daha fazla erişim konularında bu önlemlerin bazılarıyla ilgili ilerleme kaydedildi.

Ek geçiş noktalarının açılması gibi diğer güven yaratıcı önlemlerin uygulanması konusu geride kaldı ve aylar boyunca herhangi bir ilerleme kaydedilmedi. Taraflar elektrik şebekelerinin birbirine bağlanması ve cep telefonlarının karşılıklı olarak çalışması konularındaki anlaşmalarını henüz uygulamaya geçirmediler.

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

Anastasiades-Eroğlu

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLAR
**Müzakerelere
Destek Veren
Diğer Yapılar
-Çalışma
Grupları**
**Mülkiyet, AB
ve Ekonomi
Alanlarındaki
Çalışma Grupları**

Mülkiyet, ekonomi ve Avrupa Birliği konularının uzmanlarından oluşan çalışma grupları teknik düzeyde odaklı tartışmalar yapmak üzere düzenli olarak bir araya geldi.

**Hukuk Uzmanı
Grupları**

Federal anayasanın hazırlanması, federal yasaların hazırlanması, federal devlet ve kurucu devletlerin yargılarının işleyişi ve birleşik bir Kıbrıs'ın uluslararası anlaşma yükümlülüklerinin ele alınacağı dört hukuk uzmanı grubu kuruldu. Taslak bir anayasa hazırlanmamasından kaynaklanan engellere rağmen taraflar bir çözümün yürürlüğe girmesiyle birlikte hazır olması gerekecek federal yasaların büyük bir kısmında anlaştılar.

Tarafların Crans Montana'da bir araya geldiği zamana kadar bu konuların önemli kısmı üzerinde halen uzlaşılmamıştı.

- Anlaşmalar çalışma grubunun hukuk uzmanları, tarafların imzalamış oldukları uluslararası anlaşmaların çözüm ve Avrupa hukuku ile uluslararası hukukla uyumlu olup olmadığını incelemeye başlamıştı. Ancak taraflar güncellenmiş listeleri paylaşmış ve ilk yorumlarını yapmaya başlamış olsa da eksiksiz bir değerlendirme yapılmaya başlanmamıştı.
- Taraflar yargıya dair çalışma grubunda bir dizi konuda ilk görüşlerini paylaşmış olmalarına rağmen bunun neticesinde somut sonuçlar elde edilmedi.

**İki Toplumlu Avrupa
Birliği'ne Hazırlık
Komitesi**

Taraflar bu çalışmaları kolaylaştırmak amacıyla Avrupa Birliği'ne hazırlık konusunda iki toplumlu bir Özel Komitenin kurulmasını kararlaştırdılar.

Teknik Komiteler

Komitelerin güven yaratıcı önlemleri şekillendirme ve uygulama konusundaki başarıları karışık ve her iki toplumda da halkın günlük yaşamları üzerindeki genel etkileri sınırlı olmaya devam etti. Maddi ve organizasyonel desteğin olmayışının yanı sıra çalışmaları için üst düzey siyasi desteğin sınırlı olması dahil olmak üzere bunun çeşitli etkenleri vardı. Kapsamlı bir çözüm bulunması için liderler arasında devam eden resmi müzakerelere genellikle daha çok önem verilmekteydi.

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

BÖLÜM

KONU

ANLAŞMALAR VEYA YAKINLAŞMAYA
YAKIN DURUMLARHENÜZ UZLAŞI SAĞLANAMAMIŞ
DURUMLAR VEYA AYRILIKLARUluslararası
Destek ve
YardımAvrupa Birliği
Teknik Yardımı

Komisyondun boşlukları belirlemek ve uygun olan hallerde teknik yardım önerisinde bulunmak amacıyla adanın kuzeyine durum tespit misyonları gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştı. İki müzakerecinin belirlediği tüm öncelikli alanlarda durum tespit misyonları: Gümrük, muhaceret ve sınır kontrolü, bitki ve hayvan sağlığı, gıda güvenliği, para birimi, rekabet ve vergilendirme, malların serbest dolaşımı, piyasa gözetimi, tek pazar ve Avrupa Birliği fonları. Komisyon Kıbrıs Tük toplumunun hazırlık durumuyla ilgili ilk değerlendirmesini iki lidere 10 Mayıs 2017 tarihinde sunmuştu.

Avrupa
Kurumlarından
ve Uluslararası
Finansal
Kuruluşlardan
Destek

Avrupa kurumları ve Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası dahil olmak üzere Uluslararası finansal kuruluşlar:

Birleşmiş Milletler himayelerinde iki tarafa teknik yardım için hızlandırılmış bir program uyguladılar. Bu çalışma liderlerin iki topluma çözüm sonrası Kıbrıs'ta ekonomik sorunlara sürdürülebilir çözümler bulunması için destek verilmesi için uzman teknik yardım alma talebini Özel Danışmana iletmeleriyle başlatılmıştı.

- Avrupa Birliği kurumlarının bu alandaki desteği Avrupa Birliği müktesebatının mali boyutları, Euro bölgesi gereklilikleri konularındaydı ve sağlanan desteğin büyük kısmı Avrupa Komisyonu ve Avrupa Merkez Bankası uzmanları tarafından sağlanmıştı.
- Uluslararası finans kuruluşlarının çalışmalarıysa finans sektörlerinin değerlendirmesi ve durum tespiti, makroekonomik ve mali çerçeveler, sosyal güvenlik ve sağlık ve gelecekteki birleşik Kıbrıs'ın kamu idaresi konularını kapsıyordu.
- Bunların yanı sıra kurumlar gelir politikaları, borç yönetimi, mülkiyet çözümleri dahil bir çözümün ekonomik etkilerine dair ileriye dönük öneriler geliştirdiler.

Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. İçerik tamamıyla Kıbrıs Diyalog Formu'nun sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

CYPRUS
DIALOGUE
FORUM